

Aan de commissie
Bouwen, Wonen en Buitenruimte

Beste commissieleden,

Het Waterschap Hollandse Delta meet in opdracht van de provincie Zuid-Holland de waterkwaliteit van de officiële zwemwaterlocaties in haar werkgebied. Sinds juni 2023 wordt ook de aanwezigheid van PFAS in zwemwater onderzocht. Nadat voor de zwemplas Vrijenburgbos in Barendrecht in augustus 2023 een negatief zwemadvies is afgegeven, vanwege de aanwezigheid van PFAS boven de zwemwaternorm, is ook het PFAS-gehalte in sloten rond dit gebied onderzocht. In Rotterdam is dit bij Slinge en in het Zuiderpark bij Ahoy.

In de aangrenzende sloten in Rotterdam-Zuid en Barendrecht zijn verhoogde PFAS-gehalten aangetroffen. Het waterschap heeft samen met de gemeenten Barendrecht en Rotterdam en de GGD Rotterdam-Rijnmond gekeken naar de eventuele gezondheidsrisico's.

Doel van deze brief is u nader te informeren over de onderzoeksresultaten, de gezondheidsrisico's, de wijze waarop de betrokken partijen dit willen communiceren en de vervolgstappen.

Onderzoek waterschap

Plas Vrijenburgbos grenst direct aan de hoofdsloten die in droge perioden Rotterdam-Zuid en Barendrecht voorzien van schoon zoet water via de oude Maas. Het waterschap heeft op een aantal punten in deze hoofdsloten (de Blauwe verbinding) gemeten¹. In Rotterdam-Zuid was dat bij Slinge en in het Zuiderpark bij Ahoy. Op beide meetpunten zijn verhoogde PFAS-gehalten aangetroffen.

Gezondheidsrisico's

Op basis van het onderzoek van het waterschap is door de GGD gekeken naar de aangetroffen PFAS-waarden in het oppervlaktewater. Daar waar overschrijding van de advieswaarden (zoals vastgesteld door het RIVM²) optreden, zoals voor zwemmen,

¹ Onderzoek PFAS: zie website waterschap Hollandse Delta.

² [PFAS in oppervlaktewater | RIVM](#)

irrigatie van moestuinen en consumptie van vis, heeft de GGD gekeken naar de gezondheidsrisico's.

Het gezondheidsrisico is klein als kinderen of volwassenen niet intensief contact hebben met het slootwater. Dit geldt ook voor mensen die af en toe groenten of fruit eten uit tuinen die besproeid zijn met het slootwater. Alleen stelt de GGD dat iedereen in Nederland via voedsel en drinkwater al meer PFAS binnenkrijgt dan wenselijk. Dus is het altijd belangrijk te voorkomen dat je extra PFAS binnenkrijgt. Dat doe je door intensief contact met dit water te vermijden.

Zwemmen (en waterrecreatie)

De GGD adviseert om niet te zwemmen in de sloten bij Slinge en het Zuiderpark, in lijn met het algemene advies om alleen te zwemmen op aangewezen zwemwaterlocaties en de adviezen van de provincie op te volgen (zie www.zwemwater.nl). De sloten bij Slinge en het Zuiderpark zijn officieel geen zwemlocaties. Uitzondering is plas Vrijenburgbos, maar hier geldt al een negatief zwemadvies. Recreatie in de sloten in de vorm van bootje varen of kanoën is geen probleem, zolang er niet wordt gezwommen. Het gezondheidsrisico hiervan is, voor zowel kinderen als volwassenen, klein.

Consumptie van zelfgevangen vis (en andere waterdieren)

Voor al het oppervlaktewater adviseert de GGD om geen zelfgevangen vis te eten. Dit advies is in lijn met het advies van het Voedingscentrum, dat voor alle Nederlandse (zoet)wateren afraadt om regelmatig zelf gevangen (vette) vis te eten, vanwege verschillende vervuilende stoffen die in het water aanwezig kunnen zijn (zie [Zelfgevangen vis en schaal- of schelpdieren eten? | Voedingscentrum](#)).

Irrigatie van moestuinen

Het RIVM heeft een voorlopige advieswaarde voor irrigatiewater vastgesteld op 350 ng PEQ/l. Onder de advieswaarde zijn er geen risico's, boven de advieswaarde dient door de GGD nader bepaald te worden of er risico's kunnen optreden. Ervan uitgaande dat de mensen bijna alle groenten die ze dagelijks eten, uit hun moestuin halen. Daarnaast is uitgangspunt dat het vervuilde oppervlaktewater wordt gebruikt voor de besproeiing van groenten en fruit. Wanneer deze beide situaties zich voordoen is een nadere beoordeling van blootstelling aan PFAS zinvol. Mensen die vrijwel alle groenten die ze dagelijks eten uit de moestuin halen én waarvan de moestuin vlak bij Slinge of Zuiderpark ligt adviseert de GGD om regenwater of leidingwater te gebruiken.

Deze advieswaarde geldt niet voor tuinen waaruit beperkt of geen groenten worden gegeten.

De gemeente Rotterdam heeft gekeken waar in Rotterdam-Zuid moestuinen in volkstuincomplexen zijn waar vaak slootwater wordt gebruikt voor het besproeien én waarvan de tuinders al hun dagelijkse groenten en fruit eten uit hun eigen tuin. Ook is gekeken waar deze tuinen liggen ten opzichte van het gebied waar nu de verhoogde waarden PFAS worden gevonden in de sloten (zie bijlage 1). Deze inventarisatie is aanleiding geweest om bij één moestuincomplex aanvullend de slootwaterkwaliteit te bepalen. Bij dit moestuincomplex wordt de advieswaarde voor irrigatie van moestuinen niet overschreden (meting 317 ng PEQ/l).

Op basis van bovenstaande concludeert de GGD dat op dit moment de gezondheidsrisico's voor het eten van groenten en fruit uit moestuinen in het gebied klein is. Er is

slechts op één locatie sprake van grote moestuin en daar wordt de advieswaarde niet overschreden. Dit betreft echter nu één meting. En daarbij wel de kanttekening dat de PFAS-concentraties in water altijd kunnen fluctueren en het van belang is om daar inzicht in te krijgen door vervolgmetingen. Gemeente en waterschap gaan daarom de komende tijd door met op meer plekken de waterkwaliteit te meten. Op basis van deze resultaten kijkt de GGD vervolgens weer naar de gezondheidsrisico's.

Vervolgacties

De hoeveelheid metingen in het watersysteem is beperkt en een bron van verontreiniging is nog niet gevonden. Beide zijn redenen voor vervolgonderzoek. Samen met het waterschap wordt daarom de komende periode op meer punten in Rotterdam-Zuid gemeten wat de waterkwaliteit is. Daarnaast zullen, als indicator voor de verspreiding van PFAS in het oppervlaktewater, ook monsters worden genomen van het slootslib. Samen met de DCMR Milieudienst Rijnmond wordt gekeken of bepaalde (voormalige) (bedrijfs)activiteiten aanleiding zijn voor de nu aangetroffen PFAS-verontreiniging. De resultaten van beide onderzoeken worden februari 2025 verwacht.

Communicatie

Waterschap Hollandse Delta, gemeenten Barendrecht en Rotterdam en de GGD stellen een gezamenlijk nieuwsbericht op over: wat er gevonden is, hoe dit zich verhoudt tot de advieswaarden, wat het advies is van de GGD, wat de vervolgmataregelen zijn en waar de bewoners terecht kunnen met hun vragen. De gemeente Rotterdam informeert de bewoners van Charlois via Rotterdam.nl, de sociale media en het digitale Wijknieuws voor het gebied. De tuinders op de volkstuincomplexen ontvangen een aparte mail. Op de websites van het waterschap en de GGD Rotterdam-Rijnmond komen respectievelijk het onderzoeksrapport en de beoordeling van de gezondheidsrisico's.

Nadere informatie wordt aan de beide gemeenteraden voorgelegd en ik zal u tussentijds informeren bij grote ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

Drs. C.M. Zeegers MA
Wethouder Klimaat, Bouwen, Wonen

Bijlage(n)

1. Moestuinen, volkstuinen en educatieve tuinen Rotterdam-Zuid

Bijlage 1

Moestuinen, volkstuinen en educatieve tuinen Rotterdam-Zuid

Naam	Type	Relatie met de Blauwe Verbinding	Afstand tot de Blauwe Verbinding (in km)	Grote moestuinen	Beoordeling risico PFAS	Slootwater onderzoek gewenst
Beukhoeve	verblijfstuin	Direct	Naastgelegen	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Hordijkerveld (verblijf)	verblijfstuin	Indirect	4,1	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Lombardijen	verblijfstuin	Indirect	0,7	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Maasglorie	verblijfstuin	Direct	Naastgelegen	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Oldegaarde	verblijfstuin	Direct	Naastgelegen	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Phoenix	verblijfstuin	Direct	Naastgelegen	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Pomona	verblijfstuin	Indirect	1,4	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Reijerwaard	verblijfstuin	Direct	Naastgelegen	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Wielewaal	verblijfstuin	Direct	Naastgelegen	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Zandweg	verblijfstuin	Direct	Naastgelegen	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Zonnehof	verblijfstuin	Direct	Naastgelegen	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Zuiderhof	verblijfstuin	Direct	Naastgelegen	Voor zover bekend niet	Niet	Nee
Hordijkerveld (nuts)	nutstuin	Indirect	4,1	Ja	Niet	Nee
Smeetslandsedijk*	nutstuin	Indirect	1,3	Ja	Mogelijk	Ja
De Enk	educatieve tuin	Indirect	0,8	Nee	Niet	Nee
De Kooi	educatieve tuin	Indirect	0,6	Nee	Niet	Nee
Pietersdijk	educatieve tuin	Indirect	3,0	Nee	Niet	Nee
Arboretum Pendrecht	educatieve tuin	Indirect	1,8	Nee	Niet	Nee

* gebruik slootwater en regenwater, geen waterleiding aanwezig.